

In memoriam Thierry Salmon

Op 22 juni 1998 kwam de Belgische, Franstalige theaterregisseur Thierry Salmon om in een verkeersongeval nabij Straatsburg.

Wij kenden Thierry doorheen zijn voorstellingen.

Ik herinner mij het enthousiasme in de *Etcetera*-redactie van het eerste uur omtrent 'de ontdekking Salmon'; het ging om zijn *Fastes-Foules*, dat bijzonder inventieve locatieproject in het legerarsenaal te Etterbeek dat hij met zijn groep L'Ymagier Singulier op basis van Zola-teksten ontwierp.

Ik herinner mij de ontroering bij het bekijken van *Les Troyennes* in de Hallen van Schaarbeek: de intense menselijke warmte, de enorme diversiteit, de muziek én de stilte van die vrouwelijke stemmen.

Ik herinner mij het geraakt zijn door, de bewondering voor de diepgang van zijn theatraal onderzoek in *Des Passions*.

We kenden Thierry doorheen zijn voorstellingen.

Mijn echte kennismaking met hem dateert van amper drie maanden voor zijn dood. An-Marie Lambrechts van 't Stuc vroeg mij hem te ontmoeten. Thierry was haar komen opzoeken met een voorstel tot project; An-Marie besloot de productie op te starten en wat later zette Hans Bruyneel van Muziektheater Lod er mee zijn schouders onder. Het ging om *Célébration d'un mariage improbable et illimité* van Eugène Savitzkaya, een auteur met wiens werk Thierry al eerder aan de slag was gegaan. Deze tekst was echter zo'n zee, zo'n massa aan woorden dat Thierry behoefte had aan iemand om over deze tekststroom te praten. We ontmoetten mekaar op 20 maart 1998 in het café van het Lunatheater en daarop volgden vijf andere gesprekken bij hem thuis. De zevende bijeenkomst zou op de ochtend van 23 juni plaatsgrijpen; maar toen was hij er niet meer. Nog nooit heb ik zo sterk het gevoel gehad van, de honger gevoeld naar een gesprek dat midden

'Aussi sommes-nous très avares du silence et les plus imprudents d'entre nous ne se taisent pas avec le premier venu. L'instinct des vérités surhumaines que nous possédons tous nous avertit qu'il est dangereux de se taire avec quelqu'un que l'on désire ne pas connaître ou que l'on n'aime point; car les paroles passent entre les hommes, mais le silence, s'il a eu un moment l'occasion d'être actif, ne s'efface jamais, et la vie véritable, et la seule qui laisse quelque trace, n'est faite que de silence.'

(Maurice Maeterlinck)

in een zin werd afgebroken. Nog nooit heb ik zo intens de waarheid gevoeld van de uitspraak van de fysicus Prigogine, nl. dat de dood van een kunstenaar in tegenstelling tot die van een wetenschapper onherroepelijk is: niemand zal *Célébration* nog maken zoals Thierry dat had willen doen; dat onderzoek naar Savitzkaya's tekst is voorgoed verloren. Er blijft alleen de stilte.

Wij – de mensen van 't Stuc, van Muziektheater Lod, componist Rik Verstrepen, ikzelf en zeker ook zijn medewerkers van het eerste uur, Carmen Blanco Principal, Patricia Saive en Monica Klingler – hadden allemaal de indruk dat dit Savitzkaya-project voor Thierry een nieuw elan betekende; misschien moest hij toch niet voorgoed uitwijken naar Italië, misschien was er voor hem toch nog een plaats in zijn thuisland, misschien kon er toch nog een constellatie gevonden worden waarin zijn werk kon gedijen, waarin hij als kunstenaar gelukkig kon zijn.

Wat ons – in die productie – verleidde, wat ons zo'n rust gaf, was die zeldzame gave

een absoluut integer kunstenaar ontmoet te hebben. Een kunstenaar die vanwege zijn weigering van elk compromis wellicht door onnoemelijk veel pijn en eenzaamheid is gegaan, maar die volop bezig was zijn bitterheid omtrent de wereld en omtrent hoe die wereld met zijn kunstenaars omgaat te overwinnen.

De werksessies bij hem thuis – 'thuis' was het huis van een gastvrije vriendin, want een eigen woning had hij toen niet – blijven voor altijd in mijn geheugen gegrift. We zaten in die mooie meidagen vaak in de tuin. We praatten over de mogelijke wandelingen doorheen Eugènes tekst, terwijl de poezen behoedzaam voorbijslopen en de schaduwen zich verplaatsten op het gras en er kleine spinnen over onze papieren kropen. We praatten veel over de tekst, maar ook over het leven, over onze zonen die dezelfde leeftijd en dezelfde geschiedenis hebben, die niet graag naar school gaan maar een passie hebben voor muziek. Soms kon hij plots heel lang zwijgen en in volle vertrouwen wachten op de woorden die wel zouden komen...

'Il ne faut pas croire que la parole serve jamais aux communications véritables entre les êtres. Les lèvres ou la langue peuvent représenter l'âme de la même manière qu'un chiffre ou un numéro d'ordre représente une peinture de Memlinck, par exemple, mais dès que nous avons vraiment quelque chose à nous dire, nous sommes obligés de nous taire.' (Maurice Maeterlinck).

Vandaag voelen wij woede om de onrechtvaardigheid van zijn dood, maar ook dankbaarheid om hem – zij het zo kort – gekend te hebben. Bedankt, Thierry, om je leven.

De rest is stilte en de herinnering aan hem, aan zijn voorstellingen.

Marianne Van Kerkhoven